

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

PROJECTFICHES

VAN DE PROJECTEN
TER ONDERSTEUNING
VAN ALLEENSTAANDE
MOEDERS

INLEIDING

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt in 2023 ongeveer 67.000 eenoudergezinnen, waarvan **86% gerund wordt door de moeder** die als enige de verantwoordelijkheid over de kinderen draagt¹.

Dit enorme verschil in de rollen van gescheiden ouders naargelang hun geslacht is grotendeels te wijten aan de maatschappelijke, juridische en economische context, die enerzijds vaders ontslaat van hun verantwoordelijkheden en anderzijds de volledige last van de opvoeding van de kinderen bij de moeders legt.

Deze alleenstaande moeders moeten vaak het hoofd bieden aan enorme uitdagingen: mentale en financiële overbelasting, risico op armoede, moeilijke toegang tot de arbeids- en woonmarkt, sociaal isolement, verzwakking van de mentale en fysieke gezondheid, moeilijke toegang tot vrijetijdsbesteding en cultuur, het vervullen van een dubbele dagtaak voor werkende moeders, die hun professionele verantwoordelijkheden moeten combineren met de dagelijkse verantwoordelijkheid voor hun gezin, enz.

Sinds 2020 pakt onze regering dit probleem aan en wijst daarbij op het genderspecifieke aspect van de situatie van eenoudergezinnen. In dit verband heeft de regering **het Brussels plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen**² opgesteld, dat een reeks acties ten behoeve van deze gezinnen bevat (informatie, huisvesting, tewerkstelling, enz.). Brussel Plaatselijke Besturen is een van de partijen die bij dit actieplan betrokken is. Zijn opdracht bestaat erin de gemeenten te sensibiliseren over de moeilijkheden die deze eenoudergezinnen ondervinden en hen ertoe aan te zetten concrete acties op touw te zetten om deze gezinnen te ondersteunen.

De Brusselse gemeenten beschikken immers over een zeer uitgebreid actieterrein, gaande van schoolaangelegenheden, juridische bijstand, gezondheid, informatie, huisvesting tot cultuur en nog tal van andere vakgebieden.

Om die reden werkt Brussel Plaatselijke Besturen (BPB) sinds 2018 samen met de gemeenten om te bepalen wat de beste acties zijn om deze alleenstaande moeders te ondersteunen. Het heeft, met naleving van het Brussels plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen, een reeks projecten op maat uitgewerkt die de gemeenten naar believen kunnen uitvoeren.

Alvorens deze projecten uit de doeken te doen, is het belangrijk de redenen toe te lichten waarom **BPB de acties hoofdzakelijk toespitst op alleenstaande moeders**.

• EEN GENDERGEBONDEN KIJK OP HET OUDERSCHAP, EEN KWESTIE VAN ERKENNING

De gender- en ouderschapsstereotypen die diep in onze maatschappij geworteld zijn, dragen bij tot een asymmetrische perceptie van de situaties naargelang het geslacht van de ouder: het maatschappelijke beeld van de vader is positief, proactief en welwillend, de alleenstaande vader wordt ondersteund en aangemoedigd door zijn omgeving, en onmiddellijk na de scheiding ontstaat een vorm van solidariteit ten aanzien van hem³ - de situatie van een alleenstaande moeder wordt daarentegen niet erkend en wordt vaak als negatief aanzien door de familie of de omgeving (vrouw die er niet in geslaagd

1 <https://bisa.brussels/themas/bevolking/huishoudens>

2 https://equal.brussels/wp-content/uploads/2021/07/Plan_Eenouder_NL.pdf

3 Les effets de la « parentalité solo » sur l'exercice des rôles parentaux et les frontières de l'enfance | Cairn.info (Franstalige link)

is een "klassiek" gezinsleven uit te bouwen, ongetrouwde vrouw met een kind, gescheiden vrouw, enz.).

DE WANVERHOUDING TUSSEN DE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN DE SCHEIDING⁴

De wanverhouding is ook op financieel vlak voelbaar om meerdere redenen:

- **Deloonkloof⁵:** zodra het koppel uit elkaar gaat, is het meestal de moeder die inkomensverlies lijdt⁶ terwijl ze tegelijk het merendeel van haar uitgaven ziet stijgen (voornamelijk kosten voor de kinderen, huur en huurlasten).
- De kwestie van de **financiële bijdrage:** het alimentatiebedrag is over het algemeen onrealistisch en ontoereikend in verhouding tot de kosten van het levensonderhoud. Aangezien in 86% van de eenoudergezinnen de moeder het gezinshoofd is, moeten in evenveel gevallen de vaders alimentatiegeld betalen. Helaas doen heel wat vaders dit niet of op heel onregelmatige basis. Als gevolg daarvan komen alleenstaande moeders vaak in grote moeilijkheden terecht en zijn ze nauwelijks bij machte iets in te brengen tegen de vaders die hun financiële verplichtingen niet nakomen⁷.
- De **gerechtskosten:** als de vaders geen alimentatiegeld betalen, worden moeders ertoe gedwongen een lange en dure juridische procedure op te starten, waardoor ze nog dieper in financiële problemen zakken, of die ze niet eens kunnen opstarten wegens de kostprijs ervan.

Bovendien zijn deze juridische procedures psychologisch erg zwaar voor moeders die al dreigen te bezwijken, waardoor moeders uiteindelijk de financiële en opvoedkundige last van hun gezin alleen moeten dragen⁸.

ALLEENSTAAND OUDERSCHAP ALS GEVOLG VAN HUISELIJK GEWELD

Alleenstaand ouderschap is soms het gevolg van huiselijk geweld. In de overgrote meerderheid van de gevallen zijn de daders van huiselijk geweld mannen en de slachtoffers vrouwen en hun kinderen⁹.

Een genderspecifieke aanpak om deze eenoudergezinnen te ondersteunen vereist daarom acties die gericht zijn op moeders en kinderen, om de specifieke uitdagingen aan te pakken waarmee deze gezinnen worden geconfronteerd na de scheiding van de vader (bemiddeling, steungroepen voor moeders, juridisch advies over ouderlijke rechten, alimentatiegeld en scheidingsprocedures, persoonlijke ontwikkelingsprogramma's voor de moeders, hulp bij kinderopvang, enz.)

Kortom, genderstereotypen, loonongelijkheid, geweld, financiële uitdagingen en vele andere obstakels waarmee alleenstaande moeders te maken krijgen, maken het noodzakelijk om hen speciale aandacht te geven. Het is essentieel om gelijkheid te bevorderen en hen te ondersteunen in hun rol als hoofd van een eenoudergezin.

4 Monoparentalité et précarité | Cairn.info

5 Loonkloof | Statbel (fgov.be)

6 <https://www.insee.fr/fr/statistiques/5058757> (Franstalige link)

7 <https://www.rtbf.be/article/avances-sur-pension-alimentaire-de-plus-en-plus-de-familles-font-appel-au-service-des-creances-alimentaires-10954505> (Franstalige link)

8 <https://www.rtbf.be/article/avances-sur-pension-alimentaire-de-plus-en-plus-de-familles-font-appel-au-service-des-creances-alimentaires-10954505> (Franstalige link)

9 <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/activiteiten/geweld/partnergeweld>